

ህልዊ ፖለቲካዊ ምዕባላታት ዞባና አይንረብሐናን ንጉድአትና

ትጎዬ ብርክን ንደላሎ ዝኸፈል ገንዘባዊ ዓቕምን ዝረኸበ ኤርትራዊ ካብ ኤርትራ ይወጽእ ኣሎ። ዶብ ዘስግር ዳንጋን መሰጋገሪ ዝኸውን ገንዘባዊ ደገፍን ዘይብሉ ከኣ፡ ብኣካል ኣብ ኤርትራ፡ ብሕልና ኣብ ምዕራባዊ ዓለም ይነብር ኣሎ። እዚ ዝተጋነነ ገምጋም ኣይኮነን። ኣብ ባይታ ዘሎ ጭቡጥ ሓቂ ዝምስክሮዮ። ዓቕሚ ረኽቦም ካብ ኤርትራ ዝወጽኡ ኮነ ዘይወጽኡ ኤርትራውያን ክብረት ኣብ ሃገርካ ምዃኑ ስለዘይፈልጡ ኣይኮነን ግን ዝስደዱን ናብ ስደት ገጸም ዘምባህቹ ዘለውን። ኣብ ማይ ቤቶም፡ ኣብ መሬቶም፡ ኣብ ሃገሮም ሰላም ስለ ዘየረኸቡ፡ ሰብኣዊ መሰሎም ብጉጅለ ውሑዳን ስለዝተደፍረ፡ ከም ናይ ውልቀ ንብረት ተቐጺሮም ብባርነት ከገልግሉ ስለዝተፈረዱዮም፡ ኣብ ኤርትራ ምቕማጥ ተሳቑዕኻ ሞት፡ ካብ ኤርትራ ምውጻእ ግን ካልእ ዕድል ኣሎ ዝብል ጸቢብ ተስፋ ሰኒቐም ዝነፍጹ ዘለው።

ምክንያት ስደት ምልላይን ጠንቂ ስደት ምውጋድን ደኣምበር፡ ስደት ዝተባባዕ ኣማራጺ ኣይኮነን። ስደት ታሪኻዊ ሓድግታት ንምዕዛብ ኮነ ብንግዲ ወይ ትምህርቲ በጺሕካ ትምለሰሉ ናይ ሓጺር ግዜ ዑደት ዘይኮነ፡ ተገዲድካ ትኣትዎ፡ ሰብኣዊ ክብርኻ ዘዋርድ፣ ምስ ዓቕምኻ እናሃለኻ ዓቕሚ ዘስእን፣ ኣወንታዊ ታሪኽካን ባህላዊ ክብርታትካን በሪዙ ዘርምዘርሞ ዘትርፍ ብምዃኑ፡ ካብ ግዝያዊ መሰጋገሪ ህይወት ሓሊፉ ቀዳማይ ቦታ ሂብካ ትመርጸ ኣይኮነን። ግን ካብ ግዳማዊ መግዛእቲ ዝኸፍኡ ዘቤታዊ መግዛእቲ ኣብ ምድሪ ኤርትራ ስለ ዝነገሰ እቲ ዘይምረጽ ከም ኣማራጺ ክውሰድ ይረእ ኣሎ።

ኣብ ዓለምና ብዙሓት ርእሰ ነጻነት ዘይብሎም ብስም ህዝቦምን ሃገሮምን እናመሓሉ ኣብ ትሕቲ ካልኣት መንግስታት ተጸጊዖም ዝኸዱ መንግስታት ተራእዮምዮም። ገለውን ኣብ ልዕሊ ዜጋታቶም ጨካን ተግባራት ክፍጽሙ፡ ልኡላዊ መሬቶም ንጉጅላዊ ረብሓኦም ክብሉ ኣብ ዋጋ ዕደጋ ዘእትውሉ ኣጋጣሚታት ከም ዝነበረ መዛግብቲ ታሪኽ የዘንትውዮም። እዚ ግን ዘመን ዝሰገሮ ታሪኽዮ። ዘለናዮ መድረኽ ድማ ብኩለንተናኡ ትማሊ ኣይኮነን። መንነትካ ዓቂብካ፡ ብግልጺ ተሓባቢርካን ተኸባቢርካን ደኣምበር፡ ናይ ህዝብኻ ልዑላዊ ሓርነታዊ መሰላትን መሬታዊ ነጻነትን ኣሕሊፍካ ብምሃብ፡ ዘይህልው ህልዊ ኮይንካ ተዓሲብካ ትነብረሉ መድረኽ ኣይኮነን።

ነዚ ሓቂዚ መሰረት ብምግባር፡ እንኮ ሰባዊ ስርዓት ህግደፍ ብባህሪ ኮነ ብተግባሩ ልዑላውነት ህዝቢ ኮነ መሬት ክሕሉ ኣይክእልን። ብኣንጻሩ ንካልእ ኣሕሊፉ ብምሃብ ዘዋርድዮ። ነቲ ንብዙሕ ዓመታት ዝተደኸመሉ፣ ብዙሓት ዕድሙ ንእስነቶም፡ ገንዘቦምን ጥሪቶምን ዝወፈይሉ፣ ክቡር ኣካሎምን ህይወቶምን ንስለ ነጻነትን ሓርነትን ህዝቢ ክበሃል ብመን ሕራይ ዝኸፈልሉ ቃልሲ ንድሕሪት ዓጺፉ፡ ናብ ባርነት ዝቕደርዮ። ስለዚ ከይሳዕረረ ያዕ ክበሃል ኣለዎ ዝብል ርእይቶ ክወሃብ ጸኒሑ። ነዚ ቅኑዕ ወድዓውን ታሪኻውን ርእይቶዚ ብስንጠቕ ዝጸረር፡ መን ከም መንግስትና፣ ሳላ መንግስትና ተሓፊርናን ተኸባቢርናን ንነብር ኣለና ዝብል ርእይቶውን ክቐርብ ጸኒሑን ኣሎንዮ። ኣየኒኡ ርእይቶ ቅኑዕ ዝምስክር ድማ ኣብዘሓ ህዝቢ ዝነብረሉ ዘሎ ማሕበራዊ ህይወትን ብተግባር ኣብ ባይታ ዝረእ ንጥፈታትንዮ። ልዕል ኢሉ ከም ዝተገልጸ ኣብ ኤርትራ ስደት ንኣእምሮ ብዙሓት ዝተቐጸጸረሉ ኩነት ተፈጠሩ ኣሎ። ሓርነታዊ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ህዝብታት ኤርትራ ተዳሂኹ ኣሎ። ጠንቅን ተሓታትን ናይዚ ከኣ እንኮ ሰባዊ ስርዓት ህግደፍዮ።

ሓንሳብ ንህዝቢ ኤርትራ ተማእዚዝካን ድሌታቱ ኣማሊእካን ልዕልና ግዝኣተ ሕጊ ኣኸባርካ ካብ ምኻድ፡ ብቐልጽምካን ኣብ ካልኣት ወጻእተኛታት ተሓንጊርካን ምኻድ ከም ምርጫ ዝወሰደ ጽግዕተኛ ጉጅለ ህግደፍ፡ ካብ ዝሓለፈ ገበናዊ ተግባራቱ ኣብ ክንዲ ዝመሃር “ካብ ዓብቕካስ ተቐኝደና” ከም ዝበሃል ምስላ ታሪኹ ብገበን ክኸምብቶ ዝወሰነ ክሳብ

ዝመስል እነሆ መመሊሱ ናብ ዝኸፍኦ ጫፍ የምርሕ ኣሎ። መሬት ኤርትራ ማእከሉ ዝገበረ ኣብ ዞባና ዝረከ ዘሎ ሓድሽ ምዕባሌታት ብኣንክሮ ብምክትታል፡ ህግደፍ ንህዝብታት ኤርትራን ግዝኣት ኤርትራን ናብይ የእትምም ኣሎ ብቐሊሉ ንምርዳእ ኣየጸግምን። ሎሚ ባህርን ተግባርን ህግደፍ ዝጠንቁ ኤርትራ ምስ ኩለን መዳውብቲ ሃገራት ሰላም የብላን። መሪሕነት ጉጅለ ህግደፍ ድማ ንህዝብታት ኤርትራ ብጀሆ ሓዙ። ግዝኣታዊ መሬትና ንካልኣት ነናቶም ረብሓታት ከረጋግጹ ዝደልዩ ሓይልታት ኣሕሊፉ ብምሃብ ድግድጊት ተግጢቑ ብዕሱብነት የሳሲ ኣሎ። ገንዘባውን ዓይነታውን ሓገዛት ከግብርሉ፡ ንመንግስታት ኢትዮጵያን ሱዳንን ክቕርቅርሉሞ እፎይ ኢሉ ኣብ ስልጣን ክነብር ዝሰግደሎም ዘሎ ከኣ፡ ንገዛእ ርእሶም ጽግዕተኛታት ዝኾኑ፡ ምስ ኤርትራ ብዶብ ዘይራኸቡ መንግስታትዮም።

ስዑዲ ዓረቢያ፣ ሕቡራት ኢማራት ዓረብ፣ እስራኤል ኣብ ኤርትራ ወተሃደራዊ መደበር ከም ዘለዎን ንህዝቢ ኤርትራ ብወግዒ ኣይተሓበሮምበር፡ ነዊሕ ግዜ ዝገበረ ሓቂዮ። ሕጂ ድማ ግብጺ ትኣቲ ኣላ ዘይኮነ ከም ዝኣተወት ተረጋጊጹ ኣሎ። እዚኣም እንታይ ዕላማ ሓዞምዮም ኣብ መሬትና ወተሃደራዊ መደበር ሰራቶም? ስዑዲያን ኢማራትን ብምርጫኣንን መጠን ገንዘብንን ኣብ ኣገዳሲ ገማግማ ማያዊ ባሕርና፡ ኣንጻር ኢራንን ብኢራንን ይድገፍ ዝበሃል የመናዊ ምንቅስቃስ ሓቲን ወተሃደራዊ መደበር ኣጣይሰን፣ ኣብያተ ማእሰርቲ ሃኒጸን፣ ኣሎ ዝበሃል ዘመናዊ ኣጽዋር ኩናት ተኸለን ኣለዋ። ግብረ-መልሲ ኢራንን ምንቅስቃስ የመናውያን ተቃዋሚትን ኣብ ልዕሊ ብስዑዲያ ዝምራሕ ኪዳንን እንታይ ከምዝኸውን ግዜ ዝምልሱዮ።

ቡቶም ካብ መሬት ኤርትራ ብዝብገስ ሓይሊ ዝህረሙ ዘለው ወገናት ኣብ ኤርትራ ዝሓድር ታሪኻዊ ጽለኣት ንምግማት ግን ኣየጸግምን። እስራኤል ስለምንታይ ኣብ መሬት ኤርትራ ወተሃደራዊ መደበር ክህልዎም መሪጸም፡ ውሽጠ ርዱእዮ። ኢትዮጵያ፡ ሱዳን፡ ጅቡቲ ብመሬት ናይ ቀረባ ጎረቤት፡ ትውልዳዊ፣ ሃይማኖታዊ፡ ባህላዊ ናይ ህዝብታት ምትእስሳር ዘለዎን ሃገራትዮን። ኤርትራ ድማ ምስ ሰለስቲኣን ሃገራት ዶባታ ተግጽዮ ኣሎ። ዝተግጽወሉ ምኽንያት ብቐንዱ ካብ ኩናት ወረ ኩናት ወጸኢ ክነብር ዘይኸእል ከሓዲ ጉጅለ ህግደፍ ዝመረጸን ዝግደሞን ባእሲዮ። ግብጺ ኣብዚ መድረኽዚ ብፍላይ ምስ ኢትዮጵያን ሱዳንን ጽቡቕ ዝምድና ከም ዘይበላ ብተዘዋወሪ ተጸባኢ ንጥፊታት ተርኢ ከም ዘላን ዝግለጹሉ ዘሎ ወቕቲዮ። ኣብ ኤርትራ ተርእዮ ዘላ ወተሃደራዊ ንጥፊታት ከኣ ሓደ ጭብጢዮ። ቀጠር ብዝተፈላለዩ ጉልባብ ኣብ ሱዳን ኣትያ ኣላ። ዓባይ ኤውሮጳዊት እስላማዊት ሃገር ቱርኪ ኣብ ሱዳን ብስውር ዘይኮነ ብወግዒ ከም ዝኣተወት ተሓቢሩ ኣሎ።

ስለዚ ህልዊ ኩነታት ዞባና ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ከኣ ሃገርና ናብይ የምርሕ ኣሎ? ምስ ናይ ቀረባ ጎረባብትና ተባቲኽና መሬትና ጎረባብትና ዝህረምሉ መራገፍን መጠገስን ኣጽዋር ውግእ ክኸውን ቅኑዕ ድዩ? ስዒቡ ብርሑቕን ቀረባን ዝኸፈል ዕዳ ሓዙ ከም ዝመጽእኻ ይርደኣና ዲዩ? ነዚ ጉጅለ ውሑዳት ሓቢርና ከይንጸርግ ገለ ብምድጋፍ ገለ ብስቕታ ክንሓልፎ እንተፈቲና፡ እቶም ካብ መሬትና ብዝብገስ ተወንጫፊ ሰብኣውን ነዋታውን ሞትን ዕንወትን ዘጋጥሞም ዘሎ ወገናት፡ "ብሰንኪ ንቐጽ ይነድድ ርሑስ" ከም ዝተባህለ ቂም ኣይጃጽሩልናንዶ? ስዒቡ ዝመጽእ ዕዳኸ ክንከፍሎ ንኸእል ዲና? ስሩት ኣወንታዊ ባህላዊ ክብርታትናኸ ኣይብረዝንዶ? ናይ ወጸኢ ሓይልታት ተዘዋወሪ ኩናት ዘካይዱለን ዘለው ሃገራት፡ ዓራቕ፣ ሶርያ፣ የመን እንታይ ኢና ንዕዘብ ዘለና? ኣብ ዞባና ብሓፈሻ፡ ኣብ ሃገርና ከኣ ብፍላይ ብኣሳሳይነት ህግደፍ ዝረከ ዘሎ ኣሉታዊ ምዕባሌታት ንጉድኣትና ደኣምበር ኣይንረብሓናን። ነዚ ዕሱብን ኣዕናውን ኣካይዳ ናይ ህግደፍ ብወግዒ ተቃዋሚካ ተወዲብካ ተቃሊስካ ዘይምቕያር፡ መሬት ኤርትራ ናብ ከምኡ ክቕየር፡ ህዝብታት ኤርትራ ከም ህዝብታት ዓራቕ፣ ሶርያ፣ የመን ክሃልቁ ምፍቃድዮ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 12-01-2018

